

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

ЗАПОВЕД

№ РД/ 2006 г.

На основание чл. 25, ал. 4 от Закона за администрацията и във връзка с чл. 13, ал.1 от Закона за професионалното образование и обучение, чл.102, ал.2 от Правилника за прилагане на Закона за народната просвета и чл. 17, ал.2 от Наредба № 6 от 28. 05. 2001 г. за разпределение на учебното време за достигане на общообразователния минимум по класове, етапи и степени на образование

УТВЪРЖДАВАМ

учебна програма за задължителна професионална подготовка по учебен предмет Финанси - теория за всички икономически професии и специалности.

Учебната програма влиза в сила от учебната 2006/2007 година.

Контрол по изпълнение на заповедта възлагам на Кирчо Атанасов - заместник-министър.

ДАНИЕЛ ВЪЛЧЕВ

МИНИСТЪР НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

МИНИСТЕРСТВО НА ОБРАЗОВАНИЕТО И НАУКАТА

У Ч Е Б Н А П Р О Г Р А М А

**ЗА ЗАДЪЛЖИТЕЛНА ПРОФЕСИОНАЛНА ПОДГОТОВКА
ПО**

ФИНАНСИ

теория

**ЗА ВСИЧКИ ИКОНОМИЧЕСКИ ПРОФЕСИИ И
СПЕЦИАЛНОСТИ**

УТВЪРДЕНА СЪС ЗАПОВЕД № РД

София, 2006 г

I. ОБЩО ПРЕДСТАВЯНЕ НА УЧЕБНАТА ПРОГРАМА И ЦЕЛИ НА ОБУЧЕНИЕТО

Съдържанието на учебната програма по предмета **“Финанси” - теория** е свързано с професионалната подготовка на учениците за областите на образование: стопанско управление и администрация, информатика и социални услуги за всички специалности. Програмата включва два големи самостоятелни раздела **“Публични финанси”** и **“Корпоративни финанси”**. Така поднесената програма в нейната пълнота и всеобхватност се изучава в професиите: **“Данъчен и митнически посредник”** и **“Финансист”**. За останалите професии, в които годишният хорариум е 62 или 72 часа /съкратен курс на обучение/, след съгласуване мненията на различни преподаватели по предмета, авторите препоръчват с цел да не се наруши пълнотата и логическата връзка и последователността на дисциплината, да се подберат следните ключови теми: за раздела **“Публични финанси”** - тема 2; тема 4; тема 5; тема 7; тема 8. От раздела **“Корпоративни финанси”** е целесъобразно да се изберат темите - тема 2; тема 3; тема 4.1; тема 5; тема 8. По този начин учениците няма да се лишат от нито един от двата раздела на дисциплината. Това се отнася за професиите: **“Икономист-мениджър”** - финанси се изучават в 12 кл. - 62ч.; **“Икономист-информатик”**- 62ч.; **“Маркетолог”**- 12 кл., 62ч.; **“Офис-мениджър”**- 62ч.; **“Посредник на трудовата борса”**- 11кл., 72ч.; **“Счетоводител”** - 12 кл., 62 часа.

В първата част **“Публични финанси”** се изучава същността и предпоставките за възникване на финансите като наука, ролята на публичните финанси и техните елементи: държавни приходи, държавни разходи, държавен бюджет, държавни заеми. Изучаването на системата на формиране на държавните приходи и държавните разходи са абсолютно необходими на данъчните и митнически органи и органите за социално осигуряване като самостоятелни звена в публичната администрация. Същността, функциите и ролята на финансите в значителна степен се определят от функциите и задачите на държавата. В областта на финансите, икономическата политика е насочена към намаляване на преразпределяния и използван от държавата БВП и стимулиране на частната инициатива, стимулиране ръстта на спестяванията и натрупването на капитала, като източник за производственото натрупване. При реализацията на посочените цели и задачи, важно място се отрежда и на данъците, на тяхното съкращаване, намаляване на степента на прогресивното облагане, намаляването на данъчната и осигурителна тежест. Важно място заема също ограничаването на бюджетните дефицити като подбудители на инфлацията и разстройството в икономиката и държавните финанси. Друг особено важен елемент на финансовата политика е рационализирането и повишаването на ефективността на държавните разходи, намаляването на вмешателството на държавата в стопанството и стимулирането на частната инициатива и предприемачеството.

Подробното изучаване на данъчното облагане и осигурителните вноски непосредствено от действащото данъчно-осигурително законодателство ще е в полза на всеки частен бизнес и предприемачеството. Чрез обучението по този предмет учениците се запознават с всички етапи на данъчно-осигурителния процес като: регистрации, процедурите, свързани с издаването и обжалването на

данъчните актове, действията, свързани с обезпечаването на държавните вземания, начините, по които органите на Националната агенция за приходите уведомяват търговеца за дължимите от него данъци, такси и осигурителни вноски, етапите на контролното производство /данъчни проверки, данъчни ревизии, съдебен контрол/. Учениците изучават задълбочено съдържанието на всеки отделен данъчен закон, както и Кодекса за социално осигуряване и Закона за бюджета на държавното обществено осигуряване.

Във втората част "Корпоративни финанси" се изучават техниките и стратегиите за най-рационално и ефективно управление на финансите в отделната фирма.

Най-голям дял в системата от паричните потоци заемат тези на стопанските субекти /на предприятията, организациите и институциите/.

Предпоставките за паричните потоци като, съставляващи съдържанието на финансите на фирмите, са:

- икономическата обособеност като стопански субекти, различните правно обособени форми на съществуване на фирмите;
- изискването за разполагане с определен минимален капитал и източници и начини за формиране на капитала и финансирането на текущата дейност;
- взаимоотношенията между стопанските субекти по повод производството и реализацията на стоките и услугите;
- взаимоотношенията с държавата по повод на плащаните данъци и получаваното финансиране;
- взаимоотношенията с банките и другите финансови институции
- /застрахователни, пенсионни и др./;
- еквивалентно движение на паричните средства между стопанските субекти;
- формиране на печалба /доход/ и на система от парични фондове;
- разпределение и преразпределение на доходи между фирмата и заетия в нея персонал по повод на работната заплата и социалните осигуровки; между фирмата и държавата – по повод плащаните данъци; между фирмата и социалните и пенсионните фондове и между фирмите – чрез валутните курсове и цените на стоките и услугите.

II. РАЗПРЕДЕЛЕНИЕ НА УЧЕБНОТО ВРЕМЕ

XI клас:

I срок 18 седмици x 2 часа = 36 часа

II срок 18 седмици x 2 часа = 36 часа

Всичко: 72 часа

В т. ч.: За нови знания 56 ч.

За упражнения и обобщение 16 ч.

XII клас:

I срок 18 седмици x 2 ч. = 36 часа

II срок 13 седмици x 2 ч. = 26 часа

Всичко: 62 часа

В т. ч.: За нови знания 48 ч.

За упражнения и обобщение 14 ч.

ОБЩО ЗА XI И XII КЛАС: 134 Часа

В ТОВА ЧИСЛО:

- ЗА НОВИ ЗНАНИЯ 104 ЧАСА

- ЗА УПРАЖНЕНИЯ И ОБОЩЕНИЕ 30 ЧАСА

IV. УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ

РАЗДЕЛ "А": "ПУБЛИЧНИ ФИНАНСИ"

ТЕМА 1 ТЕОРЕТИЧНИ ОСНОВИ НА ФИНАНСИТЕ.

1.1 Финанси и пари. Държавата като първопричина за финансите. Възникване и утвърждаване на понятието финанси. Финансите като инструмент за държавната намеса. Разлика между държавното и частно стопанство.

1.2 Еволюция на финансите. Основни теории за финансово-икономическата политика на държавата.

1.3 Основни звена на финансите и финансовата система.

1.4 Публични блага - същност и видове. Учението за обществените потребности. Теория за публичните стоки и услуги.

ТЕМА 2 ДЪРЖАВЕН БЮДЖЕТ.

- 2.1 Възникване, формиране и развитие на държавния бюджет.
- 2.2 Принципи за изграждане и функциониране на бюджета.
- 2.3. Видове бюджети.
- 2.4 Закон за държавния бюджет в РБ.
- 2.5 Бюджетна технология
- 2.5.1 Съставяне на проектобюджета.
- 2.5.2 Обсъждане и приемане на бюджета.
- 2.5.3 Изпълнение на бюджета. Разпределение на приходите и разходите.
- 2.5.4 Приключване и отчитане на бюджета.

ТЕМА 3 ПУБЛИЧНИ /ДЪРЖАВНИ/ РАЗХОДИ.

- 3.1 Теоретични основи на държавните разходи.
- 3.2 Класификация на държавните разходи.
- 3.3 Характеристика на основните видове държавни разходи. Разходи за държавно управление. Военни разходи или разходи за национална отбрана. Разходи за социално-културни потребности /образование и наука; здравеопазване; социално осигуряване и подпомагане; култура и спорт/. Разходи по изграждането на инфраструктурата.

ТЕМА 4 ПРИХОДНА СИСТЕМА НА ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ.

- 4.1 Теоретични основи на държавните приходи.
- 4.2 Източници на финансови средства на държавата.

4.1 Методи и форми за акумулиране на държавни приходи.

4.2 Данъчно-осигурителен процесуален кодекс - предмет, страни и участници в производството по събиране на държавни вземания, задължени лица, данъчна и осигурителна информация, декларации, събиране на публични вземания.

4.3 Национална агенция за приходите - структура и основни функции на звената ѝ.

РАЗДЕЛ "Б"

УЧЕБНО СЪДЪРЖАНИЕ ПО "ФИНАНСИ НА ФИРМАТА" /КОРПОРАТИВНИ ФИНАНСИ/

ТЕМА 1. СЪЩНОСТ И ЗНАЧЕНИЕ НА ФИНАНСИТЕ НА ФИРМАТА.

1.1 Същност на финансите и финансовото управление на фирмата. Функции и задачи на финансовия мениджър.

1.2 Активи и пасиви на фирмата. Приходи и разходи на фирмата.

ТЕМА 2 СТОЙНОСТ НА ПАРИТЕ ВЪВ ВРЕМЕТО И ЦЕНА НА ДЪЛГОТРАЙНИТЕ АКТИВИ.

2.1 Изменение на стойността на парите във времето. Бъдеща и настояща стойност.

2.2 Определяне на настоящата стойност на облигации и анюитети.

2.3 Определяне на настоящата стойност и цената на активи с неограничено дълъг срок на съществуване - вечна рента, обикновени и привилегирани акции.

ТЕМА 3 ФОРМИРАНЕ НА КАПИТАЛА НА ФИРМАТА.

3.1 Същност на капитала на фирмата.

3.2. Класификация на източниците на капитала.

3.3. Емисия и пласмент на акции.

3.4. Вътрешни източници на капитали на фирмата- амортизационни отчисления, нетна печалба, резервен капитал.

3.5. Заеман капитал.

3.6. Цена на капитала. Среднопретеглена цена на капитала.

3.7. Нетрадиционни /особени/ източници на финансиране.

3.7.1 Лизинг - същност и видове. Определяне на лизинговите вноски. Установяване на предимствата на лизинга пред алтернативните финансови решения.

3.7.2 Гаранции и конвертируеми облигации.

ТЕМА 4 КАПИТАЛОВА СТРУКТУРА И ВЪЗМОЖНОСТИ ЗА НЕЙНОТО ОПТИМИЗИРАНЕ.

4.4 Финансова и капиталова структура. Финансов ливъридж /лост/.

4.5 Определяне на капиталовата структура.

Избор на финансиращ вариант с отчитане връзката между brutната печалба и лихвата /БПЛ/ и нетния доход на една акция /НДА/.

4.6 Влиянието на капиталовата структура върху СПЦК и върху пазарната стойност на фирмата.

ТЕМА 5. ИНВЕСТИРАНЕ И ЕФЕКТИВНОСТ НА КАПИТАЛА НА ФИРМАТА.

5.1. Същност и обхват на инвестиционния процес.

5.2. Класификация на инвестициите на фирмата.

5.3. Анализ и оценка на инвестициите в дълготрайни материални активи. /ДМА/. Същност на капиталовото бюджетиране. Определяне на действителната стойност на първоначалната инвестиция и на бъдещите парични потоци. Методи за оценка при капиталовото бюджетиране. Отчитане влиянието на инфлацията.

5.5. Инвестиране в краткотрайни активи. Управление на оборотния капитал. Същност и обръщаемост на оборотния капитал. Показатели за измерване на обръщаемостта. Управление на оборотните средства, вложени в запаси. Управление на вземанията. Процедурите за банкрут като начини за събиране на вземанията.

5.6. Краткосрочно финансиране на фирмата. Избор на по-ефективен начин за краткосрочно финансиране.

ТЕМА 6 ДИВИДЕНТНА ПОЛИТИКА НА ФИРМАТА.

6.1 Значение на дивидентите и дивидентната политика. Начини на изплащане на дивидентите.

6.2 Връзка между дивидентната политика и цената на акциите.

ТЕМА 7 ФИНАНСОВО ПЛАНИРАНЕ И АНАЛИЗ ВЪВ ФИРМАТА .

7.1 Финансови съотношения /коефициенти/ във фирмата.

7.2 Финансово планиране във фирмата.

ТЕМА 8. СЛИВАНИЯ И ИЗКУПУВАНЕ НА ФИРМИ.

8.1 Същност и причини за сливанията. Разходи и печалби, свързани със сливанията.

8.2 Механизъм на сливанията и проблеми на интегрирането на слетите фирми.

ТЕМА 9. МЕЖДУНАРОДНИ ФИНАНСИ.

9.1. Теоретични измерения на международните финанси.

9.2. Международни финансови институции.

9.3. Международен финансов мениджмънт.

V. ОЧАКВАНИ РЕЗУЛТАТИ ОТ ОБУЧЕНИЕТО

Очаквани резултати от обучението: ПРИ "ПУБЛИЧНИТЕ ФИНАНСИ"

В края на обучението учениците трябва да знаят:

- Същността на категорията "финанси" и предпоставките за възникването ѝ;
- Що е финансова система и кои са нейните елементи;
- Кои са публичните финанси и какво включват те;
- Приходите на държавата, източниците за формирането им и тяхната класификация;
- Държавните разходи и тяхното разпределение;
- Категорията Държавен бюджет и бюджетната технология;
- Същността на държавните заеми и начините за тяхното сключване и погасяване;
- Теоретичните основи на категорията "данък";
- Взаимоотношенията с Националната агенция за приходите, с основните ѝ звена и органи и техните основни функции;
- Организация на данъчното облагане в Република България по видове данъци;
- Особеностите на имуществените данъци и видовете имуществени данъци;
- Особеностите на подоходното облагане и видовете подоходни данъци;
- Особеностите на оборотните данъци и видовете оборотни данъци;
- Начините за изчисляване и внасяне на задължителните осигурителни вноски;
- Етапите на данъчния процес: извършване на регистрация по ЗДДС и Закона за акцизите, как се начисляват данъците –как се изчислява данъчна основа и какви са ставките при отделните данъци, как се обезпечават държавните вземания;
- Каква данъчна политика да избере фирмата;
- Документацията, свързана с данъчното облагане и социалното осигуряване.

Учениците трябва да могат:

Да осъществяват контакти с органите и звената на Националната агенция за приходите;

Да преценяват и избират правилната данъчна политика на фирмата по отношение на облагането с всеки вид данък;

Да начисляват всички видове данъци и задължителни осигуровки;

Да попълват необходимите документи, свързани с данъчното облагане и осигуряването;

Да предоставят необходимите документи при поискване от данъчните и съдебни органи, както и да дават устни и писмени обяснения, ако се наложи.

Очаквани резултати от обучението ПРИ "КОРПОРАТИВНИТЕ ФИНАНСИ"

Учениците трябва да знаят:

Източниците за формиране на капитала на фирмата;

Начините на инвестиране и ефективността на капитала на фирмата;

Амортизационната политика на фирмата;

Формиране на печалбата и нейното разпределение;

Системите и методите за финансово планиране;

Как се извършва финансов анализ на състоянието на фирмата.

Учениците трябва да могат:

Да избират и изчисляват най-рационалното финансиране на фирмата;

Да преценяват как да изберат най-евтиния начин на инвестиране във фирмата;

Да изчисляват печалбата и ефективността от дейността на фирмата;

Да прилагат коефициентите за финансов анализ във фирмата;

Най-ефективно да разпределят печалбата на фирмата;

VI. ПРЕПОРЪЧИТЕЛНА ЛИТЕРАТУРА

- 1. Финанси, колектив , изд. "Мартилен", 2006 г.**
2. Закон за корпоративно подоходно облагане
3. Закон за облагане доходите на физически лица
4. Закон за облагане с ДДС
5. Закон за акцизите
6. Закон за местните данъци и такси
7. Данъчно -осигурителен процесуален кодекс
8. Кодекс за социално осигуряване и Закон за бюджета на ДОО за съответната календарна /отчетна/ година.
9. Закон за устройство на Държавния бюджет.
10. Сборник "Данъчни декларации", изд ." Апис"

Авторски колектив: Светозара Симеонова